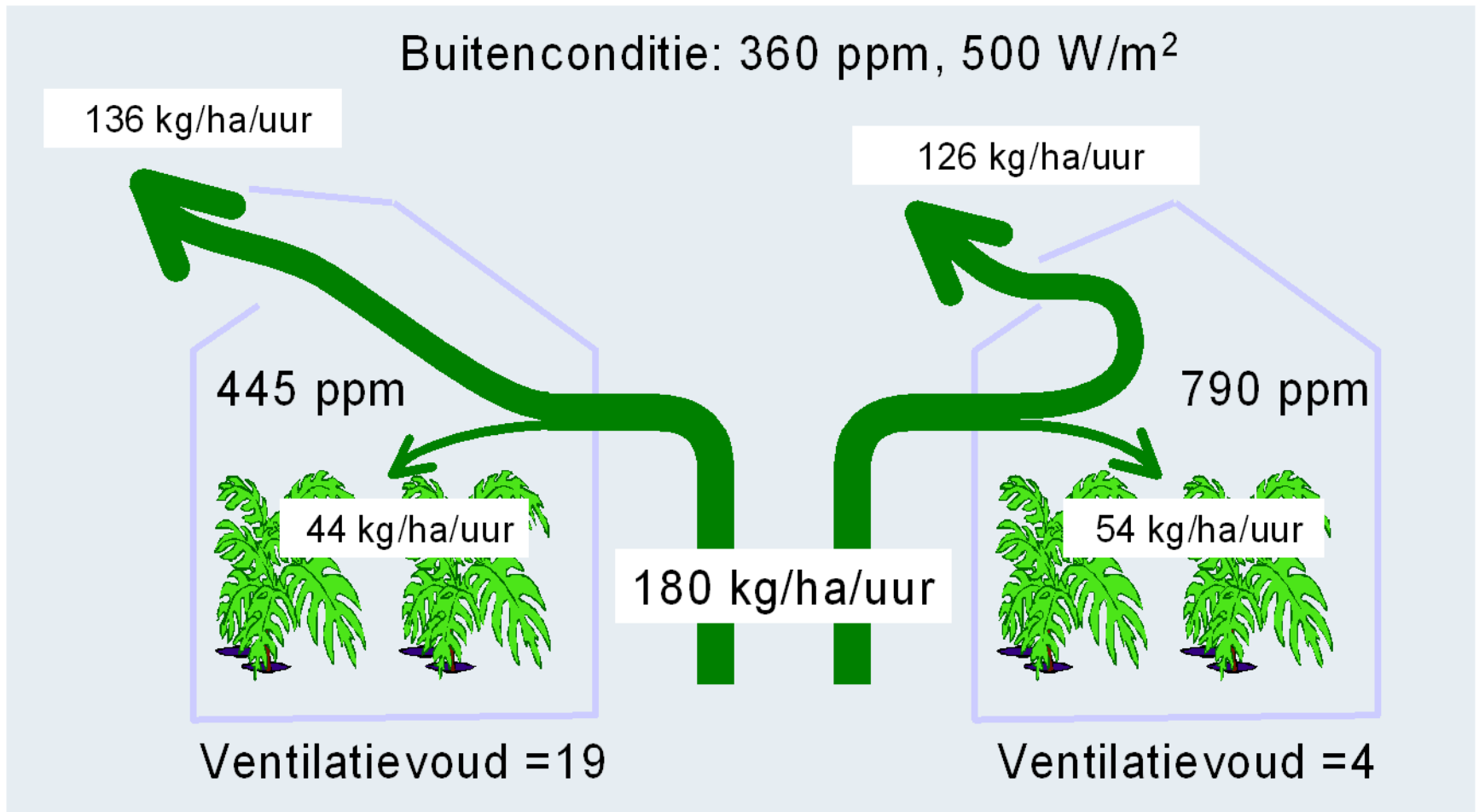

Optimaal gebruik van CO₂

22-1-2020, Arie de Gelder

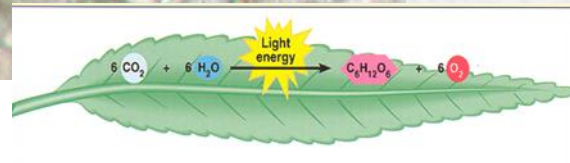
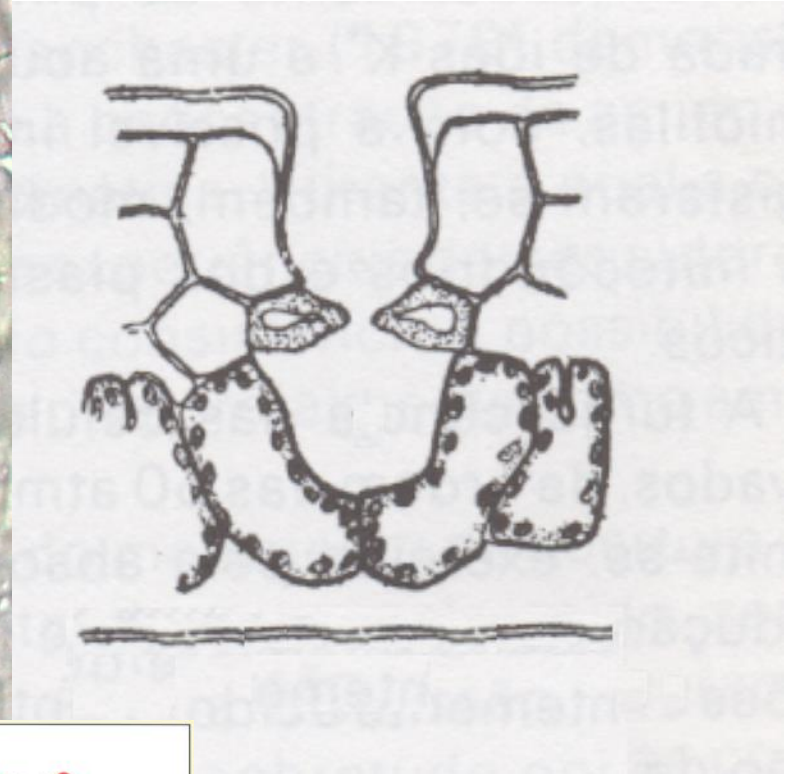
De balans verschuift door het ventilatieverlies

Effecten van CO₂ op de plant

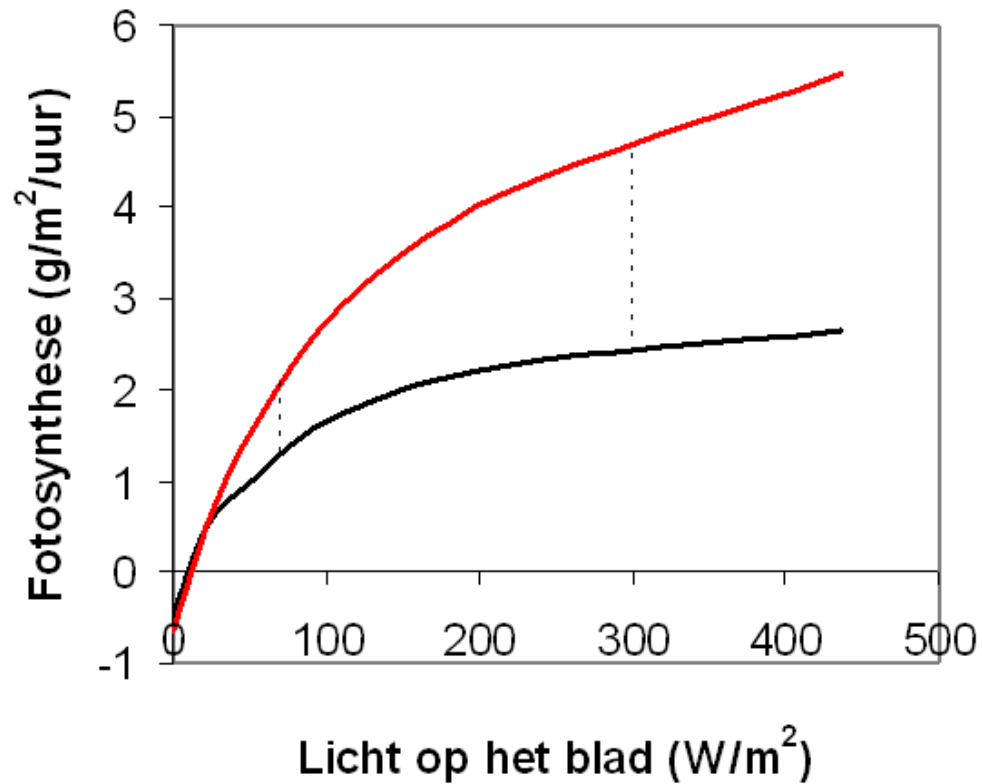
- Meer fotosynthese,
  - Waardoor meer groei, productie, zetting, vertakking
  - Meeste planten: CO₂ alleen overdag van belang
  - Uitzondering: CAM planten als Phalaenopsis
- Beetje sluiting huidmondjes
- Meer groei door meer CO₂ (tot 800 – 1000 ppm)
- Dikker blad (meer gewicht, gelijk oppervlak)
- Wees alert op verontreiniging uit rookgassen

CO₂ wordt opgenomen via de huidmondjes

Licht, CO₂ en fotosynthese

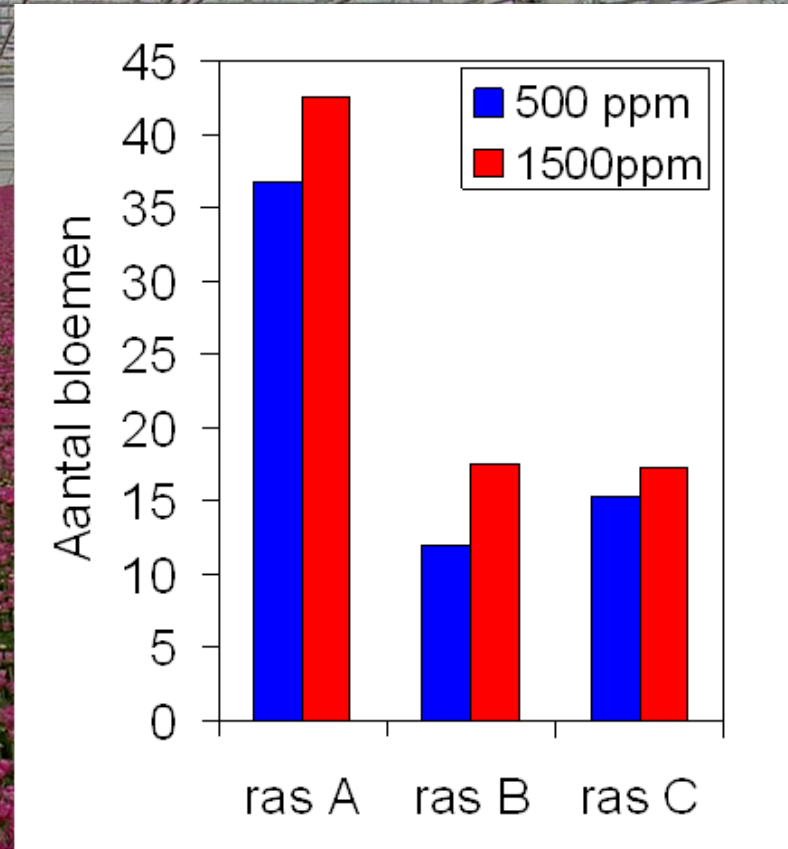
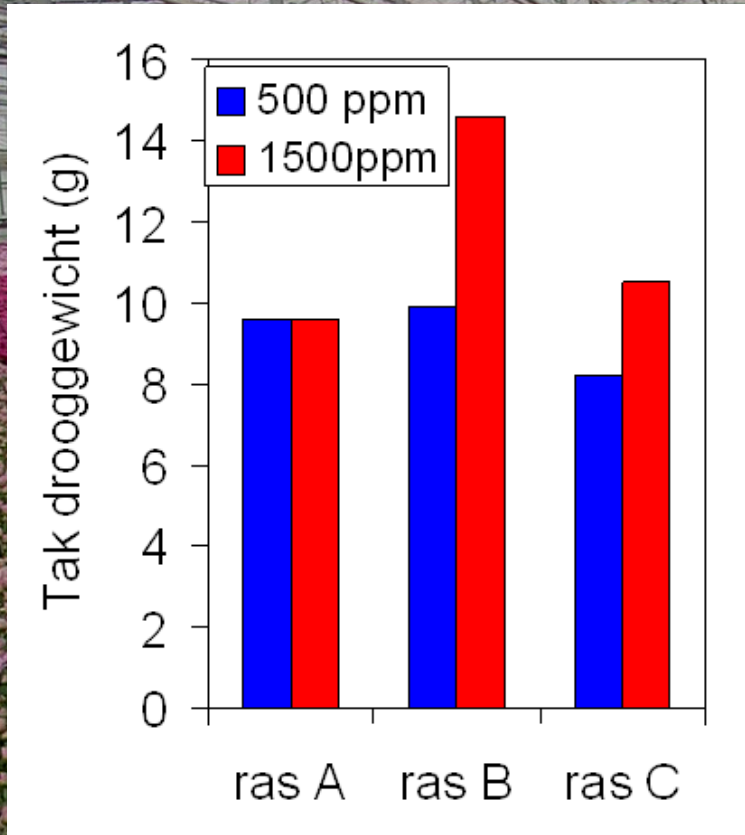
— Laag CO₂
— Hoog CO₂

Ademhaling

- Fotosynthese: CO_2 vastleggen met lichtenergie
- Deel van de vastgelegde energie is nodig voor groei en onderhoud
- Ademhaling: suikers verbranden, CO_2 komt vrij
- Netto fotosynthese = bruto fotosynthese - ademhaling
- Ongeveer 40% van bruto fotosynthese is ademhaling
- Ca. 30% voor groei, 10% voor onderhoud

Rasverschillen bij chryasant

CO₂, op zoek naar de grens

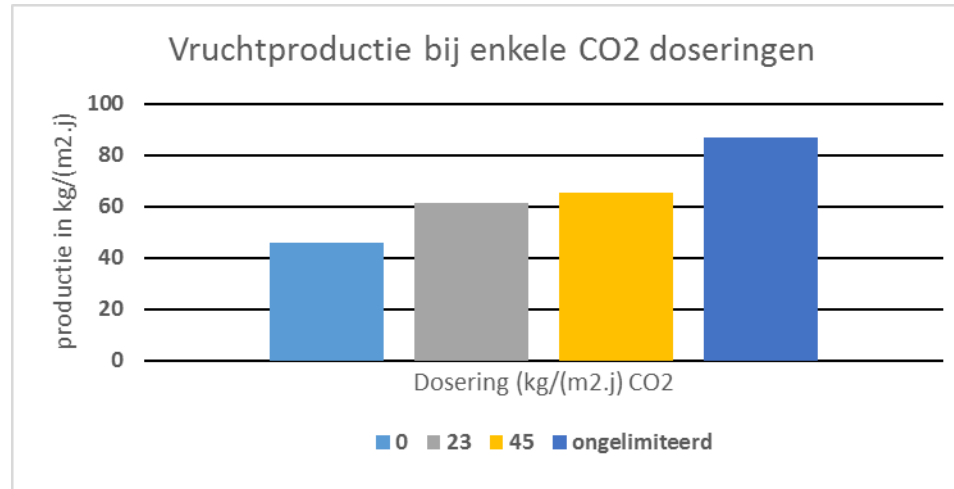
- Langetermijn doel:
  - CO₂ emissie tuinbouwsector moet landelijk terug naar 4.6 (2020) tot 2.3 Mton (2030)
- Problematiek:
  - Steeds minder CO₂ beschikbaar voor dosering (o.a. minder WKK, minder OCAP)
  - CO₂ wordt het meest opgenomen bij veel licht, wanneer de ramen (vaak) open staan: dit leidt tot grote verliezen
- Status onderzoek:
  - Laatste jaren wat plantenfysiologisch onderzoek, vooral gericht op adaptatie, HNT en gedrag huidmondjes
  - Internationaal: FACE: plantrespons op hoge [CO₂], fotosynthese arabidopsis/tabak (Stephen Long e.a.)

Recente onderzoeksresultaten

- Huidmondjes:
  - Aantal en grootte verminderen bij hoog CO₂-aanbod
  - Huidmondjesgeleidbaarheid vermindert, maar lijkt meer effect van lagere Rubisco-activiteit
  - Rol lichtkleur (blauw: meer open; ver-rood: groter aantal)
  - Bij hoge RV wordt geleidbaarheid structureel verhoogd: effect op CO₂?
- Plantniveau:
  - Blad kan dunner worden bij lager CO₂-aanbod
  - Extra CO₂-opname (kg/(m².j)) is nog steeds veel lager dan de gift: plant legt normaal al 8 kg vast; extra opname is max. +3 kg bij giften van 45 kg t.o.v. 0 kg (400 ppm)
  - Allocatie naar vrucht wordt minder bij hoog CO₂ (soja)
- CO₂ in de kas: snelle verspreiding, opname in huidmondjes is limiterend

Grens zoeken met gewasgroeimodel

Scenario's:

	Oogst (kg/m2.j)
15 kg scherpe dosering	54.2
Hoge T +100ppm #	58.6
Nevel & hoge T +100ppm	59.5
Nevel & hoge T +50ppm	58.0
VC (carboxylatie door Rubisco) hoger	61.3
nevel, hoge T, +50ppm, VC hoger	64.5
nevel, hoge T, +50ppm, VC en LAI hoger	68.3
45 kg	65.3

#Hogere T (temperatuur), vocht en CO2 door ramen langer gesloten te houden

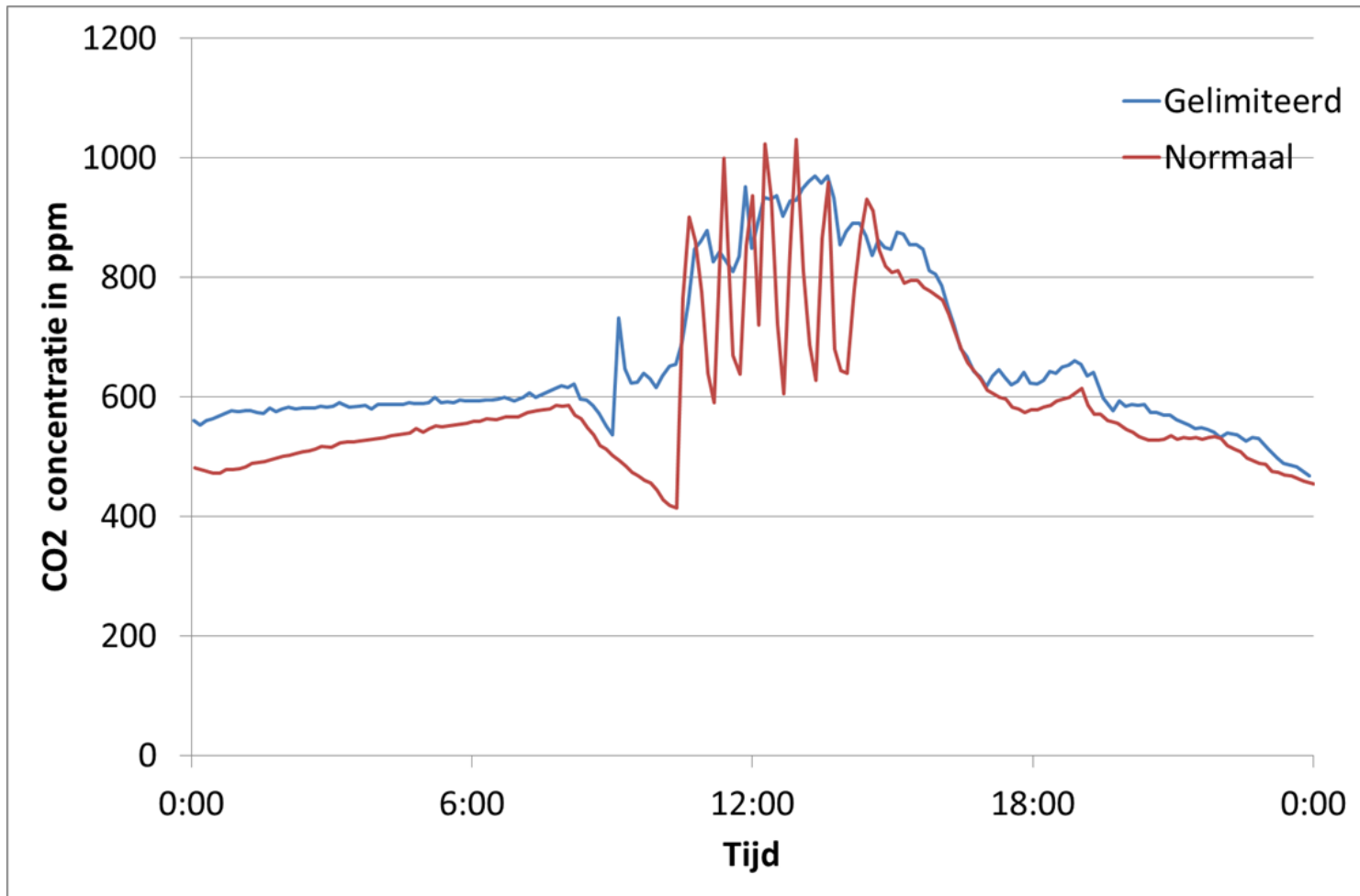
Optimaliseren van gebruik van CO₂

- CO₂ heeft meer effect bij veel licht
- Bij veel licht en CO₂: temperatuur iets op laten lopen
- Meeste CO₂ gaat verloren via ventilatie

Tijdseffecten in CO₂ systeem en regeling

- Hoe snel wordt extra CO₂ gemaakt
  - Hoe langt duurt het voordat dit in de kas is
  - Verdeling in de kas
  - Response op de meetbox
-
- Lichtafhankelijk doseren in Kg/ha.uur met grenzen voor over- en onderschrijding concentratie.

CO₂ afhankelijk van doseercapaciteit

Discussie

?

